

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lutego 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Barbara Myszka (sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

w sprawie ze skargi A.O.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem

Sądu Apelacyjnego z dnia 30 października 2009 r.,

w sprawie z powództwa B.O. , C.O.,

D.O. i A.O.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 3 lutego 2012 r.,

zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 29 lipca 2011 r.,

- 1. oddala zażalenie,**
- 2. przyznaje adw. S. L. od Skarbu Państwa (Sąd Apelacyjny) kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych zwiększoną o podatek VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej A.O. w postępowaniu zażaleniowym,**
- 3. nie obciąża A.O. kosztami postępowania zażaleniowego poniesionymi przez stronę pozwaną.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 29 lipca 2011 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę A.O. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 30 października 2009 r., wydanym w sprawie z powództwa B.O., C.O., D.O. oraz skarżącego przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezesa Sądu Okręgowego o zapłatę kwoty 3 000 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, polegającą na naruszeniu dóbr osobistych.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że skarżący – powołując się na podstawę wznowienia określoną w art. 401¹ k.p.c. – wskazał, iż Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 15 marca 2011 r., P 7/09, orzekł o niezgodności art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm. – dalej: „Prawo bankowe”) z Konstytucją. Wniesiona skarga nie może być jednak potraktowana jako oparta na podstawie przewidzianej w art. 401¹ k.p.c. Według powołanego przepisu można żądać wznowienia postępowania w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. Skarżący powołał się wprawdzie na ten przepis, ale w uzasadnieniu skargi wskazał orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, które nie mogło stanowić podstawy wznowienia w sprawie zakończonej wyrokiem z dnia 30 października 2009 r., ponieważ podstawę wznowienia określoną w art. 401¹ k.p.c. może stanowić wyłącznie wzruszony przez Trybunał Konstytucyjny przepis będący bezpośrednią podstawą wydania zaskarżonego wyroku. Powołanym wyrokiem z dnia 15 marca 2011 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 95 ust. 1 Prawa bankowego w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 131, poz. 1075), w związku z art. 244 § 1 i art. 252 k.p.c., w części, w jakiej nadaje moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych banku w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych w postępowaniu prowadzonym wobec konsumenta, jest niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 zdanie pierwsze i art. 76 Konstytucji (OTK-A 2011, nr 2, poz. 12; Dz.U. z 2011 r., Nr 72, poz. 388). Wyrok ten dotyczy zatem wyłącznie art. 95 ust. 1 Pr. bank. w brzmieniu obowiązującym od dnia 20 lutego 2011 r., natomiast

w sprawie zakończonej zaskarżonym wyrokiem Sądy obu instancji orzekały na podstawie stanu prawnego sprzed tej daty. Poza tym przepisy Prawa bankowego w ogóle nie były podstawą orzekania w tej sprawie, gdyż skarżący dochodził w niej zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, jakiej mieli doznać powodowie na skutek zaniechań pozwanego prowadzących do rażącej przewlekłości w rozpoznaniu skargi na czynności komornika.

Jeżeli z uzasadnienia skargi wynika, że wskazane w niej okoliczności nie wyczerpują ustawowych podstaw wznowienia wymienionych w art. 401, 401¹ i 403 k.p.c., podnoszona przez skarżącego podstawa nie zachodzi. Z tych względów Sąd Apelacyjny odrzucił wniesioną skargę jako nieopartą na ustawowej podstawie (art. 410 § 1 k.p.c.).

W zażaleniu na to postanowienie skarżący zarzucił Sądowi Apelacyjnemu naruszenie art. 410 § 1 k.p.c. przez odrzucenie skargi w sytuacji, w której wskazał on ustawową podstawę wznowienia postępowania określoną w art. 401¹ k.p.c. W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut naruszenia art. 410 § 1 k.p.c. przez przekroczenie dopuszczalnego zakresu badania skargi o wznowienie nie zasługuje na uwzględnienie. Zdaniem żalącego, w ramach kontroli przeprowadzanej na podstawie powołanego przepisu sąd uprawniony jest jedynie do formalnego badania skargi, do którego nie należy rozstrzyganie, czy wskazana w niej podstawa wznowienia faktycznie istnieje. Rozstrzygnięcie takie bowiem jest rozstrzygnięciem merytorycznym, w związku z czym może zapaść dopiero po przeprowadzeniu postępowania na rozprawie.

W związku z tak ujętym zarzutem trzeba przypomnieć, że ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2005, nr 13, poz. 98) zostały znowelizowane przepisy dotyczące postępowania w sprawie skargi o wznowienie. Uchylono art. 411 k.p.c., w związku z czym nastąpiła eliminacja dwustopniowego postępowania, z podziałem na czynności sądowe, które mogły zostać dokonane na posiedzeniu niejawnym oraz na rozprawie, a poza tym

zmieniono art. 410 § 1 k.p.c. Zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c. w znowelizowanym brzmieniu, sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanej terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie. Postanowienie może być wydane na posiedzeniu niejawnym. Z przepisu tego wynika, że stwierdzenie na posiedzeniu niejawnym dopuszczalności wznowienia nie ogranicza się do badania, czy wskazane przez skarżącego okoliczności dają się podciągnąć pod przewidziane w ustawie podstawy wznowienia, lecz obejmuje również badanie i ustalenie, czy podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje, samo bowiem sformułowanie podstawy wznowienia w sposób odpowiadający przepisom art. 401 - 404 k.p.c. nie oznacza oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia, jeżeli podnoszona podstawa nie zachodzi (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2005 r., II CZ 41/05, nie publ., z dnia 7 lipca 2005 r., IV CO 6/05, Biul. SN 2005, nr 9, s. 14, z dnia 10 lutego 2006 r., I PZ 33/05, OSNP 2007, nr 3-4, poz. 48, z dnia 14 grudnia 2006 r., I CZ 103/06, nie publ., z dnia 24 stycznia 2007 r., III CZ 1/07, nie publ., z dnia 30 maja 2007 r., I CZ 40/07, nie publ., z dnia 30 maja 2007 r., IV CZ 22/07, nie publ., z dnia 6 listopada 2009 r., I CZ 57/09, nie publ., z dnia 22 listopada 2007 r., III CZ 47/07, nie publ., z dnia 9 maja 2008 r., II PZ 65/07, OSNP 2009, nr 17-18, poz. 233, z dnia 4 września 2008 r., IV CZ 71/08, OSNC-ZD 2009, nr D, poz. 88, z dnia 13 lutego 2009 r., II CZ 97/08, nie publ., z dnia 14 maja 2009 r., I CZ 20/09, nie publ., z dnia 21 lipca 2009 r., II PO 11/08, nie publ., z dnia 6 listopada 2009 r., I CZ 57/09, nie publ., z dnia 19 lutego 2010 r., IV CZ 4/10, nie publ. i z dnia 22 kwietnia 2010 r., II CZ 27/10, nie publ.).

W orzecznictwie oraz w doktrynie nie ma jednolitości zapatrywań co do tego, kiedy skarga o wznowienie postępowania jest nieoparta na ustawowej podstawie. Prezentowany jest również pogląd, że odrzucenie skargi o wznowienie z powodu nieoparcia jej na ustawowej podstawie może nastąpić tylko wtedy, gdy powołana w skardze podstawa nie da się podciągnąć pod żadną z określonych w ustawie przyczyn wznowienia, a sąd na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. nie może badać, czy wskazana w skardze podstawa w rzeczywistości się potwierdziła (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 2007 r., III UZ 9/07, OSNP 2008, nr 19-20, poz. 303). W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje jednak stanowisko, że skarga o wznowienie nie opiera się na ustawowej podstawie

nie tylko wtedy, gdy powołana w skardze podstawa nie podpada pod którąkolwiek z przewidzianych w ustawie podstaw wznowienia, lecz także wtedy, gdy podstawa ta w rzeczywistości nie istnieje.

W zaskarżonym postanowieniu Sąd Apelacyjny przyjął, że powołana w skardze podstawa wznowienia nie wystąpiła, ponieważ Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 15 marca 2011 r., P 7/09, nie zakwestionował przepisu, który był podstawą wydania zaskarżonego wyroku z dnia 30 października 2009 r. Rozstrzygnięcie to jest zgodne z dominującą wykładnią, podzielaną także przez skład orzekający Sądu Najwyższego, że skarga o wznowienie nie opiera się na ustawowej podstawie nie tylko wtedy, gdy powołana w skardze podstawa nie odpowiada żadnej z przewidzianych w ustawie podstaw wznowienia, lecz także wtedy, gdy podstawa ta w rzeczywistości nie wystąpiła.

Jak niewadliwie przyjął Sąd Apelacyjny, określona w art. 401¹ k.p.c. podstawa wznowienia występuje jedynie wtedy, gdy Trybunał Konstytucyjny zakwestionował ten przepis, który był podstawą wydania zaskarżonego orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2007 r., V CNP 45/07, nie publ., z dnia 6 listopada 2009 r., I CO 17/09, nie publ., z dnia 3 grudnia 2010 r., I CSK 487/10, nie publ.).

Powołując się na podstawę z art. 401¹ k.p.c. skarżący podnosił, że podstawą egzekucji, w toku której doszło do rażącej przewlekłości w rozpoznaniu skargi na czynności komornika, był bankowy tytuł egzekucyjny z dnia 9 grudnia 1996 r. Uszło jednak uwagi skarżącego, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 marca 2011 r., P 7/09, dotyczył art. 95 ust. 1 Prawa bankowego i konsekwencji przyznania wyciągom z ksiąg rachunkowych banku szczególnej mocy dowodowej, nie dotyczył natomiast oceny konstytucyjności uprawnienia banków do wystawiania bankowych tytułów egzekucyjnych. Wypada przypomnieć, że oceny tej Trybunał Konstytucyjny dokonał w wyroku z dnia 26 stycznia 2005 r., P 10/04 (OTK-A 2005, nr 1, poz. 7; Dz.U. z 2005 r. Nr 23, poz. 193), którym orzekł, że art. 96 ust. 1 w związku z art. 97 ust. 1 Prawa bankowego jest zgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 76 Konstytucji i nie jest niezgodny z art. 2 Konstytucji.

Z tych względów Sąd Najwyższy na zasadzie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie jako pozbawione uzasadnionych podstaw, na zasadzie § 15 w związku z § 6 pkt 7 i § 13 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) przyznał adw. S. L. koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej żalącemu w postępowaniu zażaleniowym, natomiast - mając na względzie trudną sytuację materialną żalącego – postanowił o kosztach postępowania zażaleniowego poniesionych przez stronę pozwaną po myśli art. 102 w związku z art. 391 § 1, 398²¹ i 394¹ § 3 k.p.c.